

Z načrtnim delom se da veliko napraviti

Po devetih mesecih je poslovanje na sestanku samoupravnih delovnih skupin in DPO ocenjeval glavni direktor Tomaž Košir takole:

Na nekaterih področjih smo napredovali, kar velja za nekatere stroške, kot so boleznine; prav tako smo imeli manj nadur. Tudi kar zadeva norme, smo jih poprečno presejali za 27,5%. Toda splošne regulacije norme ne bo, temveč bo treba nekako (spet) omiliti razkorak med šivalnico in montažo.

Kar zadeva zaposlovanje, gre v prid proizvodnje, saj so prerazporeditve iz pisarn v proizvodnjo tudi že vplivale na večje izdelane količine na eni strani in manj stroškov na drugi strani.

Za izkoriščanje delovnega časa lahko rečemo, da je precejšen napredek v proizvodnji in delovni skupnosti skupnih služb, to pa ne velja za maloprodajno mrežo, kjer bo treba spodbuditi podobna gibanja.

V zvezi s prodajo velja omeniti, da se že pozna zmanjšanje kupne moči potrošnikov, kar deloma vpliva tudi na povečanje zalog. Predvidoma bomo letos na zahod izvozili 7 milij. \$, kar je lep uspeh v teh razmerah, ko lahko koristimo le 30% ustvarjenih deviz in je težav z nabavo materialov toliko več.

Na vzhod smo izvozili dosti manj kot lani, toda to je rezultat naše zavestne odločitve.

Vemo pa, da s preusmeritvijo na zahodno tržišče pada naša akumulacija, saj dohodkovno tu ne moremo biti tako uspešni. Na ostanek dohodka pa

seveda vplivajo tudi drugi dejavniki, kot so: večji stroški, nekoliko slabša prodaja, visoka amortizacijska stopnja in prav tako izredno povišane obrestne mere na kredite (20%), in drugi dejavniki.

V pogledu OD smo bili doslej med redkimi v občini, ki smo ostali v okviru resolucije, le po 9 mesecih izračuni kažejo, da bomo dovoljeno mejo prekoračili za 0,03%, kar pa računamo, da bomo uravnali v zadnjih treh mesecih, ko je promet vedno dober. Upamo tudi, da nam bo v preostalih mesecih uspelo izpolniti tudi proizvodni plan, čeprav se položaj zaostruje, saj poleg dosedanjih znanih težav z uvozom in omejenih fizičnih pravic uvoza, čutimo nelikvidnost naših poslovnih bank, saj nam na primer Jugobanka ni uredila plačila celo po petih mesecih, kar seveda pomeni, da nam dobavitelj ne izroči blaga.

Te težave skušamo premoščati z najemanjem nekaterih kreditov, da bomo lahko čimbolj nemoteno uvozili kar je najnujnejše, da bomo lahko delali vsaj »iz rok v usta«.

Tudi v prvem polletju prihodnjega leta lahko pričakujemo težave, med drugim zaradi zmanjšanja kupne moči prebivalstva. Za izvoz zaenkrat ni težav, kar zadeva naročila; bolj je vprašanje, koliko bomo zmogli narediti za doma, saj poznamo omejene zmogljivosti, toda nujno je, da pokriva tudi domače potrebe, s tem pa si omogočamo nadaljnje normalno poslovanje in razvoj.

Upamo, da se bo uresničila napoved, da bomo imeli po Novem letu več deviznih pravic (50%), saj bi ob dodatnih prizadeva-

njih na področju kreditov, maloobmejnega prometa, začasnega uvoza, itd, nekako uspeli normalno poslovati. Pri tem moramo seveda vedeti, da imamo velike obveznosti še za vračanje kreditov Jugobanki in Frankfurtski banki.

Za prihodnje leto, kot veste, načrtujemo okrog 10 milij. \$ zahodnega izvoza, kar bi bilo dosegljivo s smučarskimi čevlji, tekaško obutvijo, obutvijo za surf; ni pa možnosti, da bi bili cenovno uspešni tudi pri kakšni drugi obutvi.

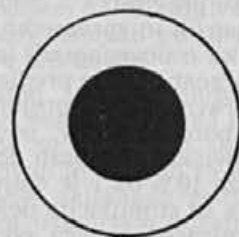
Devalvacija dinarja za 20% bo vplivala na naš boljši finančni rezultat, toda ne toliko, kot bi si mislili. Računamo, da bi pridobili okoli 11%, če upoštevamo okoliščine, v katerih poslujemo, zlasti še, če se bodo znižale izvozne stimulacije.

Poizkušali se bomo skrajno gospodarno ravnati in se posluževati tudi napovedanih ugodnosti uvoza za izvoz; prav tako bomo varčevali z gorivom (20% zmanjšanje porabe za tovornjake in 40% za osebna vozila), kar seveda ne bo enostavno.

Očitno se bomo morali bolj obračati na špedicije in pa koristiti avtobusne prevoze.

Paziti bomo morali, da bomo zniževali zaloge vseh vrst, da nam ne bo zmanjkovalo obratnih sredstev. Pri tem bomo morali ugotavljati, katere materiale nabavljati prioriteto in kdaj.

Tudi nedovršena proizvodnja je problematična. Vemo zakaj nastaja; to pa pomeni, da bomo morali še bolj usklajeno planirati in dogovore dosledno izvajati. Tu se nekaj zanesljivo da napraviti.

PRODAJA BI BILA LAHKO ŠE BOLJŠA

Oktober se je promet v maloprodajni mreži povečal tudi letos, in je celo nad planom. Najbolje prodajamo ženske skor-nje, veliko povprašujejo tudi po copatah. Promet bi bil še boljši, če bi proizvodnja uspela pravočasno izdelati vso obutev za jesensko-zimsko sezono. Tudi tuji dobavitelji kasnijo, predvsem zaradi istih vzrokov, kot mi sami, to je zaradi pomanjkanja materialov. Toda, izgovarjajo se zelo enostavno — ni materiala — ni obutve. Vemo pa, da se premalo potrudijo...

Pri dokupu smo tako morali precej obutev nadomeščati z obutvijo drugih proizvajalcev, da so kolikor mogoče izpopolnili ponudbo. Tudi copate nam dobavitelji iz drugih republik slabo dobavljajo, medtem ko smo z dobavami Poliksa zadovoljni.

V mreži je sicer dovolj obutve (in s tem zalog), ob tem pa je seveda vprašanje, če je povsod pravilno razporejena. Trdim, da je tam, kjer je bilo ustrezno naročeno, tudi koeficient obračanja zalog dober, kar naj bo spodbuda tistim, ki na to ne pomislijo.

Seveda pa zaloge niso stare ali neidoče; ponavadi nastajajo zaradi prepozno dobavljenih količin obutve v prodajalno.

Trudimo se, da kolikor je mogoče spodbujamo prodajo, zlasti pri zamenjavah storniranih artiklov, kakor tudi s stalnimi opozorili in sodelovanjem z dobavitelji.

Silva PIVK

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Ob rob sklepov delavskih svetov

Delavski sveti TOZD in DSSS so na svojih rednih sejah v OKTOBRU obravnavali in sprejeli predloge sprememb pravilnika o delovnih razmerjih in sprememb pravilnika o obveznostih in odgovornostih, ki se predlagajo v obravnavo in sprejem še na zboru delavcev; odobrili so povišanje osebnih dohodkov za 10 % od 1. 9. dalje, tako da se stimulacija delovne organizacije poviša od 1,00 na 1,100; imenovali so komisije za delitev sredstev za OD TOZD in DSSS in komisije za ocenitev delovne uspešnosti delavcev za mandatno dobo 2 let.

Delavski svet TOZD Proizvodnja je sprejel še sklep, da se s firmo Beneco iz Italije, podpiše pogodba o dolgoročni proizvodni kooperaciji, za podpis pa pooblasti glavnega direktorja Tomaža Koširja.

Odobrili so še stroške za protipožarno ureditev računalniškega centra in povečanje stroškov pri asfaltiranju.

V zvezi s plačilom nadur je bil sprejet sklep, da se odobri tekoče izplačevanje nadur tako kot do sedaj, dodatno pa še za oddelek montaže — 626 (apresky). Za ostale nadure pa velja, da se do 3 delovne dni zadrži za izplačilo za december, kar je več pa se prične izplačevati že novembra.

Sprejeti so bili tudi Samoupravni sporazumi, sklenjeni med Alpino — TOZD Proizvodnja in KOTO — TOZD Surovine, o združevanju sredstev za vlaganje v surovinsko bazo, na področju surovih kož, v predloženem besedilu. Za podpis se pooblasti direktorja TOZD Proizvodnja Antona Klemenčiča.

Delavski svet TOZD Prodaja je še sprejel spremembe in dopolnitve navodila o delu in organizaciji v MPM, ki so bile v javni razpravi in pripomb ni bilo. **Delavski svet delovne organizacije** pa je obravnaval in potrdil še predloge odbora za izobraževanje in predloge razpisne komisije. Delavski svet je so-

glašal s predlogom KS Žiri, da prevzame skrb za spomenik na pokopališču na Dobračevi, centralni spomenik pred osnovno šolo in ploščo pred vhodom v Alpino.

In katere so glavne spremembe pravilnika o delovnih razmerjih, ki so bile sprejete na zboru delavcev:

— Rok za prijavo na razpis oziroma oglas ne traja več 15 dni, temveč 8 dni,

— zaradi energetske stiske se uvaja v službe, kjer je možno, gibljivi delovni čas. Podrobneje o tem bo urejeno v posebnem pravilniku,

— pravilnik podrobneje ureja primere prerazporeditve delovnega časa zaradi težav v zvezi z repromateriali,

— nadurno delo je le izjemno in traja lahko le 30 ur mesečno, prej 12 ur tedensko,

— letni dopust se mora izrabiti nad 12 delovnih dni, najkasneje do februarja naslednjega leta. Prej to ni bilo določeno,

— mož in žena sta v primeru materine smrti izena-

čena glede pravic do varstva otrok.

— Delavcu, ki samovoljno preneha delati, preneha delovno razmerje z dnem, ko je nehal delati in ne šele s pravnomočnim sklepom disciplinske komisije.

Spremembe pravilnika o obveznostih in odgovornostih:

— Nekoliko skrajša in poenostavlja se pripravljalni postopek v disciplinskih zadevah,

— določeni so primeri, ko se delavcu mora izreči prenehanje delovnega razmerja, oz. se mu pogojno odloži,

— določeni so primeri hujših kršitev, ko se delavcu lahko izreče prenehanje delovnega razmerja,

— delavec mora najprej uveljavljati odškodninski zahtevek proti TOZD oz. DSSS, šele nato pred sodiščem združenega dela. Prej je to lahko uveljavljal takoj pred sodiščem,

— podobno velja v obratnem primeru.

A. KAVČIČ

Več sodelovanja, več materiala

15. oktobra je bil na Gospodarski zbornici Slovenije v Ljubljani podpisan samoupravni sporazum, po katerem naj bi bolj zaživelo povezovanje med usnjariji in čevljarji pa tudi drugimi, s katerimi sodelujemo. To je namreč postala nujnost, saj brez materiala in drugih možnosti za normalno poslovanje tudi ne bo poslovnih rezultatov.

Sredi lanskega leta je začel z delom iniciativni odbor za pripravo samoupravnega sporazuma, ki je po številnih razpravah tik pred zaključkom lanskega leta izdelal in posredoval v razpravo delovno gradivo za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje.

Po številnih nadaljnjih razgovorih v prvi polovici tega leta, je bil oblikovan predlog samoupravnega sporazuma.

Za samoupravni sporazum so se do sedaj opredelile naslednje delovne organizacije: LAUŠ Banja Luka, SLOGA Koprivnica, PARTIZAN Poznanovec, ALPINA Žiri, KOTO Ljubljana, PEKO Tržič, UTOK Kamnik, TOKO Domžale, LILET Maribor, TRIO Tržič, INDUSTRIJA OBUTVE Novo mesto, KONUS Slovenske Konjice, PLANIKA Kranj, TEKSTIL (GALANT) Ljubljana.

Po 29. septembru so se za podpis samoupravnega sporazuma opredelile še naslednje delovne organizacije: TOVARNA USNJA Slovenj Gradec, CICIBAN Miren pri Gorici, TOLO Šentjur, ZMAGA Ljubljana.

Sklep o pristopu k samoupravnemu sporazumu v DO INDUSTRIJA USNJA VRHNIKA je sprejel zaenkrat le TOZD USNJARNA Vrhnik. Pričakujemo, da bosta tudi TOZD USNJA Šmartno pri Litiji in TOZD Tovarna usnja Šoštanj v kratkem pristopili k samoupravnemu sporazumu.

Predlog samoupravnega sporazuma je bil poslan tudi na Splošno združenje kmetijstva, živilske industrije in prehrane.

S strani Splošnega združenja je prejelo predlog sporazuma nekaj največjih organizacij klavniške industrije, vendar se do tega trenutka ni še nobena DO opredelila za vključitev v sporazum.

Samoupravni sporazum bo torej v začetku povezoval 13,3 % delavcev usnjarske in usnjarsko predel. industrije, kar zanesljivo pomeni napredek. Objavljamo povzetke delov slavnostnega govora podpredsednika splošnega združenja usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije Milana Kojca ob podpisu Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za urejanje medsebojnih razmerij pri združevanju dela in sredstev in družbeno-ekonomskih osnovah skupnega prihodka.

Nekatere značilnosti ekonomskega položaja obeh panog

Vsa leta nazaj posluje usnjarska industrija v pogojih pomanjkanja osnovnih surovin — surovih kož.

Udeležba uvožene surovine je znašala v SFRJ

Vrsta kož	1981	1982
Pri govejih kožah	38 %	32 %
pri kožah drobnice	67,5 %	67,4 %
pri svinjskih kožah	54,4 %	61,2 %

Predelana količina kož v letu 1982 je v primerjavi z letom 1981 znašala pri govejih kožah 51,5 %, zaradi povečane količine domačih kož.

Pri drobnici 77,8 % zaradi povečane količine kož doma in iz uvoza;

pri svinjskih kožah 58,5 %, zaradi povečanega uvoza.

Količine govejih in svinjskih kož v SRS se gibljejo pod lanskimi količinami in pod predvidenim obsegom za leto 1982.

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Indeksi proizvodnje v SRS glede na plan 1982 so za I. polletje 1982 naslednji:

goveje usnje, ki predstavlja svinjsko usnje, ki predstavlja drobnica	8,5 % v SFRJ	47,7 % na plan
krzno	92 % v SFRJ	50,1 % na plan
podplatno usnje	7,0 %	
tehnično usnje	1.050 % na plan	26,7 % na plan
		50 % na plan

in

obutev skupaj, ki predstavlja 18 % v SFRJ 55,2 %, od tega

— usnjena obutev	52,1 %
— športna obutev	93,7 %
— ostala obutev	45,6 %
— galanterija	47,8 %
— usnjena konfekcija	49,4 %

Izvozna naravnost usnjarsko-predelovalne in deloma usnjarske industrije v SFRJ je znašala leta 1981 37,8 % skupnega prihodka, medtem ko je bila v industriji 9,3.

Udeležba usnjarske in usnjarsko predelovalne industrije v družbenem produktu SFRJ pa je le 2,5 %, nekaj večja je v SRS.

Izvoz panoge 0127 znaša v SRS 21,1 % skupnega prihodka.

Od skupnega izvoza obeh panog v SRS v I. polletju 1982 v višini 2.657 milij. din je bilo porabljeno za uvoz 1.367 milij. din ali 51,5 %.

Izvoz v SRS predstavlja 19 % skupnega jugoslovanskega in 72,9 % skupnega konvertibilnega jugoslovanskega izvoza obeh panog.

70 % vsega izvoza v SRS je usmerjeno na konvertibilna tržišča in ostalo na klirinško področje. Ta slika je v jugoslovanskem merilu drugačna: 20 % na konvertibilno, 78,5 % klirinško področje in 1,5 % v dežele v razvoju.

V celotni SFRJ je določena, vendar prepočasna izvozna preorientacija na konvertibilno področje. Drugače je to v SRS, četudi manjši in srednje veliki proizvajalci še vedno preveč zaostajajo. Žal se usmeritev prodaje močno odraža na dohodku ter v odnosih do cen surovin in usnja na domačem trgu.

Kakšni so torej razlogi za povezovanje

Razvoj in delovanje usnjarske in usnjarsko predelovalne industrije sta pogojena s primerno oskrbo s surovinami, pri čemer je potrebni delež uvoza surovin in tudi nekaterih vrst usnja razmeroma visok.

Vse možnosti pridobivanja domačih surovin niso izkoriščene. Pripravljenost in sposobnost za vlaganje sredstev v surovinsko osnovo sta majhni. V vsej državi prevladuje poseganje na dane količine surovin z več strani, kar v pogojih tako velikega pomanjkanja povzroča popolnoma neurejene tržne odnose, dviganje cen daleč preko razumnih meja, torej tudi visoko nad svetovne cene, in kot posledico-ekonomsko neupravičeno prelivanje dohodka iz obeh panog.

V državi ne beležimo niti enega primera dohodkovne povezanosti vsaj v delu reprovigerje.

Pri izvoznikih na konvertibilna področja visoke cene domače surovine in usnja povzročajo izgube, pridobivanje domače surovine pa terja še dodatno angažiranje dinarskih sredstev, na žalost pretežno še vedno ne v razširitev surovinske osnove.

Pri postavljanju kupoprodajnih pogojev še vedno prevladuje »filozofija profita«. Izredno močno je zakoreninjeno podjetništvo. Takšna situacija pa seveda dopušča monopolna obnašanja, zato prihajajo v večji meri do izraza poslovne politike relativno močnih organizacij, seveda tiste negativne.

Nedvomno je bistveno vplivalo na poslabšanje pogojev poslovanja izredno znižanje devizne udeležbe od izvoznih prilivov v drugem polletju 1982, kot posledica napak in neodgovornosti v razvojni in tekoči ekonomski politiki v preteklih letih.

Nesporno je, da takšna devizna udeležba ne more zagotoviti reproduktivne sposobnosti usnjarske in usnjarsko predelovalne industrije, tudi v primeru če bi izvozila 50 % vse proizvodnje na konvertibilno tržišče, kar je seveda popolnoma nerealno.

Po enem od izračunov, ki je izdelan na predpostavki, da bi morali zagotoviti vso surovino in pomožni material iz uvoza, potrebujemo pri

izdelavi obutev za izvoz 45 % devizne udeležbe, za potrebe neposrednega uvoza in za združevanje. Pri izdelavi obutev za domače tržišče pa potrebujemo 26,5 % devizne udeležbe.

Zato letošnja, oziroma takšna situacija ne more biti odločujoča pri presojah o povezovanju, ampak mora prav povezovanje doprinesti svoje pri izboljšanju sedanje situacije. Pri vseh teh razmišljanjih je potrebno delovati v jugoslovanskem in nikakor ne samo na slovenskem prostoru ter strogo upoštevati usklajevanje materialnih možnosti, česar se izognemo kakršnimkoli prisilam, daj te ne morejo zavreti normalnega ekonomskega razvoja.

Cilji in osnove povezovanja

Cilji, ki jih sprejemamo udeležence s sporazumom, so naravnani v prvi vrsti v reševanje osnovnega problema usnjarsko predelovalne industrije, in sicer:

kako z urejeno in zadostno oskrbo s surovimi koža-

mi in z usnjem zagotoviti doseganje čim boljših ekonomskih rezultatov vseh udeleženk zlasti na področju ekonomskih odnosov s tujino, to je v izvozu na konvertibilna področja.

Samo zagotovitev stalne preskrbe s surovimi kožami in usnjem na sedanjih materialnih osnovah pa ni in ne more biti dovolj.

Eden najpomembnejših delov samoupravnega sporazuma so določila o skupnih osnovah in merilih za razporejanje skupnega prihodka, ki ga ustvarjajo posamezne udeležence, povezane v proizvodnji ali v proizvodnji in blagovnem prometu.

Samoupravno sporazumevanje je torej steklo. Rezultati bodo odvisni od doslednosti, zlasti pri nadaljnjem dograjevanju tega sistema in praktičnem vsakodnevnem izvajanju.

Zanesljivo pa je, da poslovni odbor, ki bo to delo usklajeval, čaka zelo zahtevno in neprestano delo.

Sodelovanje z Beneco

Beneco je slovenska manjšinska firma, ki ima sedež v Italiji blizu Čedadu. Ukvarja se s proizvodnjo smučarskih čevljev, proizvodnjo športnih copat, proizvodnjo dopolnilnih artiklov za razne športe in s prodajo izdelkov svojega proizvodnega programa. Izdeluje tudi smučarske palice in sodeluje z Elanom. Opravlja tudi dodelavo otroške obutev za izvoz na Nizozemsko za firmo Ciciban in s Cicibanom ima sklenjeno pogodbo o dolgoročni proizvodni kooperaciji.

S to firmo smo sklenili pogodbo o dolgoročni proizvodni kooperaciji, po kateri bo Beneco dobavljala del smučarskih čevljev za zahodni izvoz, in sicer nedokončano obutev. Kot protivrednost za dobavljene sestavne dele bo Alpina preko Beneca iz Italije uvozila material.

Pogodba z Beneco naj bi olajšala naše poslovanje

Kako ustvarjamo

Materiali in zavest

Posebnih novosti, oziroma problemov pri naši proizvodnji ni, večina problemov je istih, kot pri ostali proizvodnji.

Glede pomanjkanja in neustreznega materiala nima smisla pisati, ker so te zadeve večini poznane, položaj pa se s ponovno obravnavo ne bo spremenil. Se pač prilagajamo kakor vemo in znamo, rezultati pa zato niso vedno dobri. Smo v kritičnem obdobju, kar zadeva zasedenost kapacitet po proizvodnih linijah in dobavi materiala. Zelo primanjkuje strokovno usposobljenih delavcev. Številčno se potrebe sicer pokrivajo, za opravljanje zahtevnih del pa nimamo delavcev. Posebno to velja za montaže.

Izvoznih naročil je manj, uvozne možnosti izčrpane, hitro se približuje čas inventure, tako za Alpino, kakor Jugoslavijo v celoti.

Trenutno občutimo pri planiranju in pripravi proizvodnje prevelik razkorak med prodajnimi možnostmi in željami prodaje ter ponudbo in možnostmi nabave domačega in uvoženega materiala. Prav bi bilo, da bi za vsako naročilo obutve imeli tudi zagotovilo za dobavo ustreznega materiala ob določenem roku, vendar smo od tega še zelo daleč.

Glede naših medsebojnih odnosov pa smatram, da preveč vlada anarhija in lažna ter zato dvorezna socialna solidarnost; samoupravljanje pa si vsak razlaga po svoje. Poznamo le pravice, dolžnosti pa vedno manj. Situacija v kateri smo, pa zahteva od nas več dela, reda in discipline.

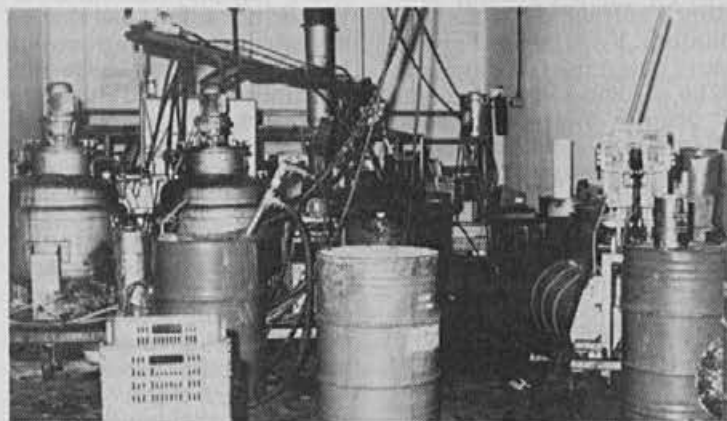
Vprašati se moramo vsak zase, kaj lahko storimo pri svojem vsakdanjem delu v dobro Alpine, oziroma družbe, kajti tudi tu imamo še precej rezerv. Nihče danes ni pripravljen sprejeti kritike na svoje delo, samo ustmeni opomin, in užaljenost je tu. Še vedno je precej med nami takih, ki jim delo v tovarni ne pomeni osnovo za življenje, za svoj osebnostni in družbeni standard, rajši se predajo drugim, lahkotnejšim opravilom. To bo trajalo vse dotle, dokler bomo zmo-

gli vse to plačevati. Problematika pijančevanja je zelo velika, skoraj ga ni dne, da tudi na tem področju ne bi bilo prestopka.

Ne gre samo za to, da gradimo kršitelje, pač pa tudi za

to, ker ni pošteno do pridnega in vestnega delavca, kajti pri OD tega do danes še nismo rešili — uravnalovka je še vedno v veljavi.

MARIJAN BOGATAJ

Ni čarobne palice za naše težave

Razumljivo je, da čas zaostrenih gospodarskih razmer, z vsemi problemi, ki jih prinaša, ni obšel proizvodnje smučarskih čevljev. Prizadevanja, da bi na domačem trgu dobili čim več materialov, potrebnih za izdelavo smučarskih čevljev, niso obrodila posebnih sadov, ker večino za smučarske čevlje potrebnih materialov naše tovarne ne izdelujejo. Imamo pa dovolj predelovalcev, ki so pa večinoma odvisni od uvoza.

Vsak delavec Alpine ve, da je bila proizvodnja smučarskih čevljev od začetka pa do danes izvozno usmerjena. Še več: cilj je bil vedno izvoz na razvita svetovna tržišča, saj je bil naš trg še leta 1972 v prodaji smučarskih čevljev nepomemben, medtem ko smo bili v istem letu s 140.000 pari na prvem mestu na ameriškem tržišču.

V času, ko so prizadevanja Alpine usmerjena v povečanje našega deleža na zapadnih tržiščih in so v planu zapisane visoke številke, ki naj bi jih dosegli v prihodnjem letu, se proizvodnja prebija skozi množico problemov.

Prav gotovo je neredna oskrba z materiali glavni problem, ki onemogoča normalno planiranje in potek dela v proizvodnji. Praktično ni artikla, ki bi ga dali v proizvodnjo le dvakrat. Komaj delo steče, zmanjka materiala, ki bi ga predvidoma najkasneje v tistem času morali dobiti, pa moramo preiti na druge modele. Posledica tega je nižja storil-

nost in s tem tudi nižji dohodki ter slaba kvaliteta dela.

Pri takem načinu dela je obraba strojev veliko večja zaradi stalnega prilagajanja raznim materialom in posebnim zahtevam modelov. Razumljivo je, da imajo vzdrževalci pri taki proizvodnji polne roke dela. Kljub njihovi prizadevnosti, ne morejo vselej takoj ugoditi zahtevam.

Prizadevanja, da bi obdržali kolikor mogoče tekočo proizvodnjo, nas silijo v improvizacije, ki ne vplivajo vedno dobro na kvaliteto izdelka. Odstopanja od predpisanih materialov pa povzročajo v montaži nepredvidene probleme, ki še slabšajo rezultate dela.

Izgledov, da bi se v bližnji bodočnosti položaj pri nabavi materialov bistveno izboljšal ni, zato tudi ne moremo računati, da bodo problemi, ki nastajajo, izginili.

Janez ŽAKELJ

Kaj lahko naredimo

Proizvodnja športne obutve je najbolj pestra, torej ima največ različnih izdelav in tudi problemov glede oskrbe je največ.

Tako lahko le zelo slabo izkoriščamo proizvodne zmogljivosti v prikojevalnici v Žireh in obratu na Colu, kar prav gotovo ne vodi k dobremu poslovnemu rezultatu in štartu za naslednje leto, ko smo si postavili dokaj velike planske naloge.

Prav borba za izvoz nas je pripeljala v položaj, da je dela dovolj, na žalost pa takega, da ni usklajen z našimi proizvodnimi zmogljivostmi. Zato moramo delati na apreski obutvi tudi ob sobotah in nedeljah, drugod pa se životari in ustvarja nezadovoljstvo med delavci. Glavni problem so materiali, zato je nujno, da istočasno, ko sprejemamo naročilo, že vemo, ali je v teh razmerah možno dobiti tudi ves potrebni material, da kasneje ne bi prihajalo do problemov in zastojev. Prav tu bo moralo priti do korenite spremembe, če se bomo hoteli uspešno upirati vsem težavam. Ravno tako bo izpolnjevanje stabilizacijskih ukrepov od nas vseh zahtevalo še dodatne obremenitve in vestnejše opravljanje nalog, da bomo to krizno obdobje čimbolje prebrodili. Seveda bomo pri tem naleteli na posameznike, predvsem tiste, ki jim je delo v tovarni stranski zaslužek, od nje pa običajno zahtevajo več kot najvestnejši in najprizadevnejši delavci. Prihaja čas, ko bo treba samoupravljanje jemati tako kot je, ne pa na račun samoupravljanja iskati vsa mogoča kriva pota za osebno korist. Cilj bo moral biti samo eden — boriti se, da bomo jutri imeli še delo in s tem vsakdanji kruh, ki bo po vseh napovedih in stabilizacijskih ukrepih še tanjši.

Jaka BOGATAJ

Kako ustvarjamo

Bodoči kupci so bili zadovoljni s predstavljenimi kolekcijami

Kolekcija v svetovnem vrhu

Septembrski sestanek je tretji letni sestanek s pomembnejšimi poslovnimi partnerji na področju izvoza športne obutve, kar je pravzaprav postala že ustaljena praksa.

Tokrat so se ga udeležili predstavniki firme Alpina Sports iz ZDA, firme Canadian ABC iz Canade, firme TOSHOKU iz Japonske, firme Heierling iz Švice ter firme Pelan iz Švedske.

Na sestanku smo s kupci izmenjali informacije o trenutnih tržnih razmerah na posameznih tržiščih, se pogovorili o okvirnih cenah za tekočo sezono, najbolj pomembno pa je, da smo napravili izbor kolekcije za prihodnje leto. Razgovori, ki so potekali ves zadnji teden v septembru, so pokazali, da svetovna recesija ni prizanesla tudi našemu področju, to je prodaji zimsko športne obutve. Zaloge blaga se kopičijo na vseh nivojih, tako pri trgovcih na drobno, kakor tudi pri prodajalcih na debelo (grosistih). Nekaj ugodnejša slika se kaže v ZDA, kjer je bila predsezonska prodaja sorazmerno ugodna. Prav to dejstvo pa je za nas najpomembnejše, saj skoraj 50 % naše obutve izvozimo prav na to tržišče. Ocena letošnjih izdobjav je bila ugodna, predvsem zahvaljujoč dejstvu, da smo do konca meseca septembra izdobjavili skoraj 90 % vseh naročenih količin. Večjih reklamacij zaenkrat ni bilo, kar bo nedvomno dobro vplivalo na našo prodajo v prihodnjem letu.

Kolekcija, ki smo jo predstavili, je požela veliko odobravanje, saj vsi poslovni partnerji menijo, da je daleč najboljša, kar je Alpina doslej pokazala.

Na to so predvsem vplivali nekateri novorazviti modeli, tako pri smučarski kot pri tekaški obutvi, ki po oceni vseh v ničemer ne zaostajajo za podobnimi izdelki ostalih svetovnih proizvajalcev.

Vsekakor lepo priznanje našemu razvojnemu oddelku, programerjem ter oblikovalcu Herzogu.

Propagandna služba je ob tem poskrbela tudi, da so posamezni poslovni partnerji spregovorili tudi na radiu Ljubljana in Sarajevo, kar bo nedvomno prispevalo k še večji popularizaciji naše obutve tudi v Jugoslaviji.

Iztok ČUK

20 % ne more prihraniti le avtopromet

Za omejitve porabe goriva vemo. Delovne organizacije naj bi porabile za tovorna vozila 20 % manj goriva, osebni avtomobili pa naj bi »požrli« za 40 % manj, sedaj že res dragocene tekočine.

Seveda nas je ob tem zanimalo, kako razmišljajo v avtoprometu.

Vodja avtoprometa Polde Filipič, je položaj razložil takole:

»Še vedno bomo lahko uporabljali Petrolove bone, toda kot vemo, so omejitve porabe izredne.

Kdo in kako bo to porabo kontroliral, ne vemo, vemo pa, da so kazni za prekoračitve visoke, do 100 starih milijonov za delovno organizacijo in do 5 starih milijonov za odgovorno osebo.

Ob tem pa se zavedamo, da bomo morali prepeljati vse kar potrebujemo.

Že do sedaj smo v avtoprometu skrbeli, da so bila vozila izkoriščena v obe smeri, sedaj pa nam preostane še tisto, za kar smo se že odločili — vse daljše vožnje opraviti s pomočjo špedicij ali po železnici. Družba kot celota s tem veliko ne bo pridobila. Odločitev o tem tudi ni stvar avtoprometa, temveč odgovorne službe, ki predvidi način odpreme. Ob tem seveda razmišljamo o nekaterih možnih prihrankih. Če bi na primer v Varaždin vozili namesto vsak dan, vsak drugi, ali tretji dan z večjim tovarnjakom, bi bil prihranek tu. Isto velja za Col, čeprav pogosto vožnje na Col kombiniramo z vožnjami v Novo Gorico na carino in podobno. Pri vsem tem je seveda več težav, na katere sicer naleti proizvodnja (pomanjkanje materiala), toda izplača se vskladati, če je le mogoče.

So pa nekatere vožnje, ki se jim ne bomo mogli izogni-

ti. Tako odhaja z dvotoncem v Bosno tudi prevzemalec, podobno velja za vožnjo v Šoštanj in Sl. Konjice. In še to, če v te smeri nimamo lastnega tovora, naročimo prevoz pri Alpetouru, da res izkoristimo vse.

Tudi proti Gorenjski odpelje tovarnjak vsak dan. Toda ob tem opravi od 10—15 opravkov dnevno. Podobno je s tovarnjakom, ki vsak dan pelje v Ljubljano.

Tudi za zmanjšanje voženj z osebni avtomobili bo nekaj težav, toda opažamo, da sedaj ostaja doma marsikateri stoenka, prej pa jih je ponavadi še zmanjkalo.

Torej, v avtoprometu se trudijo z vsemi močmi. Verjetno povsod niso tako dobro izkoriščali voženj, kot prav pri nas. Toda, morda so še rezerve. Med drugim, če je res potrebno, da dvakrat dnevno vozimo v Rovte malico, saj to pomeni najmanj 800 km mesečno.

V preteklosti smo marsikaj prihranili, na primer pri lokalnih vožnjah, odkar po Žireh in bližnji okolici ni več toliko naših skladišč materialov. Od tedaj lokalce opravijo za okoli 400—500 km manj mesečno, če seveda izvzamemo, da sedaj le-ta vozi še v Rovte.

Kot kaže, naj bi prodali tudi avtomobil Volga in pa dotrajan dvoipoltonski tovarnjak.

N. P.

Boni naj bi ustrezneje razporedili porabo goriva

Važno je da vemo • Važno je da vemo • Važno je da vemo

Skladiščna lopa pomeni velik napredek

Pred kratkim je bila dograjena skladiščna lopa in nekaj skladišč materialov si je na približno 1600 m² v tem mesecu že uredilo svoja skladišča.

Vodja skladišča materialov **Alfonz ZAJEC** je v zvezi s tem skladiščem zatrdil, da je to velik napredek, saj bo se-

daj dosti manj transporta, evidenca bo boljša, možno bo uvesti sodobnejše paletno skladiščenje.

Skladiščno lopo bodo uporabljala 3 skladišča. V enem delu bodo skladišča umetnih materialov za zgornje dele; to bo nasproti šivalnice, apreski obutve, kar pomeni

spet prihranek pri transportu in času. Podobno bo s skladiščem kartonov, ki bo nasproti skladišča končnih izdelkov, kjer odpremljajo obutve. Torej spet kar ugodno.

dlje, ker lopa ni povsem zaprta in tudi ogrevana ni. Če pa pomislim na vse, kar smo že doživeli, je to gotovo napredek.

Če ocenjujemo pridobitve za nas v tem skladišču menim, da paletnega sistema skladiščenja v celoti ni možno izvesti, ker so pri nas pač pari po artiklih in številkah in ne kilogrami, kot pokod.

Tone TRČEK:

V tem skladišču bomo imeli materiale za smučarske čevlje in druge materiale, ki zavzemajo izredno veli-

Obe stari baraki bomo seveda lahko izredno koristno uporabili; eno za ipren in gobo, kjer bo lahko v enem vskladiščena, drugo pa za stare kartone in manjše količine materialov, ki ostajajo.

Pogovorili smo se tudi s skladiščniki, ki bodo tudi skladiščili.

Franc MAROVT:

Za »moje« skladišče je v novi lopi namenjeno nekaj manj kot tretjina površine. Moram reči, da je to velika

ko prostora in ki jih doslej nismo mogli primerno skladiščiti.

V lopi bo pregled nad materiali dosti boljši, prav tako je to velik napredek in prihranek za transport.

Lilijana PETERNELJ:

Seliti smo se pričeli pred približno tremi tedni. Mi imamo v lopi skladišča kartonov, saj smo le-te imeli do-

pridobitev za nas, saj smo v prejšnjih letih imeli materiala vsepovsod, kar je povzročalo veliko stroškov, transporta, pa še preglednost je bila slabša. Mislim, da bo za nas, ko bo lopa dokončana, bolje, vsaj trenutno, škoda pa je, da projektanti niso predvidevali, da bi vsaj del strehe pokrili s prozorno kritino, kajti s tem bi prihranili marsikateri kilovat pri razsvetljavi.

Bojimo se tudi prepaha, če se bo treba v lopi zadrževati

Ukrepi v zvezi z varčevanjem goriva

TOVORNI AVTOMOBILI:

1. Potrebe prevozov s tovornimi avtomobili morajo uporabniki sporočiti avtoprometu najkasneje do 10. ure dopoldan za naslednji dan.

2. Vsi prevozi materiala in gotovih izdelkov na daljše relacije se opravljajo po železnici ali s kamioni transportnih organizacij.

3. Pri prevozih materiala in odvozih polizdelkov v dislocirane obrate in kooperantom (Col, Rovte, Varaždin) je treba posvetiti vso pozornost temu, da kamioni vozijo polni, to je da se čimbolj racionalizira število prevozov.

OŠEBNI AVTOMOBILI:

1. Potrebe po prevozu z osebnim avtomobilom morajo uporabniki javiti v tajništvo glavnega direktorja najkasneje do 12. ure dopoldan za naslednji dan.

2. Nalog za uporabo službenega avtomobila odsej podpiše direktor tozda, oziroma vodja sektorja in dodatno še glavni direktor, oziroma tisti, ki ga nadomešča. Izključno na osnovi tako podpisanega potnega naloga sme vodja avtoprometa izdati nalog za službeni osebni avtomobil.

3. Pri prevozih na daljše razdalje se je treba posluževati javnih prevoznih sredstev (vlak, avion), ne pa službenih avtomobilov.

4. Na krajših relacijah, kjer so dobre zveze z javnimi prevoznimi sredstvi, se opravlja prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi (npr. Škofja Loka, Ljubljana, Kranj, ipd.).

5. Vsaka uporaba službenih avtomobilov za izven službene namene se ukine (obiski v bolnicah, pogrebi, športne prireditve, razne seje, ipd.).

Važno je da vemo • Važno je da vemo • Važno je da vemo

slej vsepovsod, kjer je le bilo kaj prostora.

Iz skladišča gotovih izdelkov so sami jemali kartone in tudi sicer ni bilo prave evidence. Dobro je, da je v novi lopi asfalt, kar omogoča delo z vilicarjem. Skratka, to je za nas velika pridobitev.

Eno izmed starih barak bomo tako uporabili za rabljene kartone, ki jih dobivamo iz prodajaln in jih presortiramo in nekatere ponovno uporabimo ter tako prihranimo okrog 150 starih milijonov letno.

Omeniti velja, da bi lahko prihranili 800 starih milijonov.

Viktor ENIKO:

V lopi urejujem predvsem kartone, jih vozim in zlagam na palete. Hkrati sem zadol-

žen za sortiranje rabljenih kartonov in moram reči, da nekatere prodajalne le-te vračajo kot nove, celo iz Splita.

Iz nekaterih zagrebških prodajaln pa dostikrat ne dobimo več uporabnih kartonov.

Razmere so se z novo lopo zame zelo izboljšale. Problem bo le mraz in prepih. Predvsem v noge neprestano zebe. Upam, da bodo odgovorni poskrbeli za primerno obleko.

Lopa je tako, po mnenju vseh, bila nujna. Kot smo imeli priliko videti, so jo začeli skladiščniki zelo koristno in gospodarno uporabljati.

To pa pomeni mnogo večji prihranek stroškov, saj vemo, koliko stane notranji transport, koliko izgubljeni čas in kolikšne so dajatve na zaloge, ki se pri nas prepočasno obračajo.

Le tisti, ki se je sprehodil po vseh naših skladiščih, lahko dobi pravi vtis, kako pomembno je, da smo se lotili te gradnje in s tem postavili temelj za sodobno, cenejše skladiščenje in bolj planirano ustvarjanje in kroženje zalog.

Upamo, da kljub velikim problemom pri nabavi, odslej ne bomo imeli na zalogi nekaterih materialov kar več let. Nejkó **PODOBNIK**

Tudi prodajalna v Arandjelovcu odprta

21. oktobra smo tudi v Arandelovcu odprli novo prodajalno. Arandelovac je sicer mesto z 12.000 prebivalci, toda z zelo veliko okolico. Naša nova prodajalna je v trgovskem centru, ki bo čez nekaj let postal tudi središče mesta, tako da nekoliko kasneje računamo na dobro prodajo, čeprav so v istem središču še prodajalne obutve Leda, Planika in Bosna ter blagovnica.

Prodajalna je sicer majhna, toda po mnenju vseh izredno funkcionalna, prav tako pa je tudi estetsko lepo urejena. Meri približno 55 m² in kar tudi ni nepomembno, to je ena naših najcenejših prodajaln, saj gradbeni del stroškov znaša 1,56 milijonov, oprema in obrtniška dela pa so stala 0,57 milijonov dinarjev, torej je 1 m² stal le okoli 28.000 din.

Prodajalno, ki naj bi prihodnje leto napravila za okrog 8 milijonov prometa, je odprl vodja MPM Ivan Capuder. Kot je navada, so se v prodajalni zbrali predstavniki mreže, osebje prodajalne, prodajalci konkurenčnih firm, predstavniki izvajalca del Standard Arandjelovac, inšpektorji in drugi predstavniki občine.

Tudi tokrat smo podarili par čevljev prvemu kupcu. Skratka, start je uspel. Tričlanskemu kolektivu prodajalne želimo še naprej veliko prodajo.

Nejkó **PODOBNIK**

Zagreb III. prenovljena

Za prodajalno Zagreb III. lahko rečemo, da je majhna prodajalna z velikim prometom.

Prodajalna je v trgovskem središču, kjer je vedno veliko ljudi. Toda obnova prodajalne je bila tako nujna, da se je že bilo bati, da jo bo nekoga lepega dne inšpektor zaprl.

Pri načrtovanju adaptacije je bilo seveda treba upoštevati spomeniško-varstvene zahteve in kot vse kaže, nam je to res uspelo.

Za približno 2,5 milij. din je naša skupina za adaptacijo spet opravilo delo, ki ga hvalijo tako projektanti, prodajalci, pa tudi kupci, ki prihajajo.

Prej najskromnejša prodajalna je sedaj med našimi najlepšimi prodajalnami, tako zunaj, kot tudi znotraj, kjer je smotrno izkoriščen vsak kotiček.

Tudi razpored opreme je skrajno funkcionalen, urejeno pa bo tudi plinsko ogrevanje in dobro zračenje. Tudi s

skladiščnimi prostori nimajo prevelikih težav.

Za prodajalno uporabljajo za skladišče s hodnikom povezano garažo, kakih 50 metrov od prodajalne pa imajo dodatna skladišča.

Kot smo že omenili, je prodajalna na dobrem kraju in ljudje so se zelo zanimali, kdaj bo prodajalna odprta, saj se je pred njo zbralo precej bodočih kupcev.

Pred otvoritvijo so se poleg prodajalcev iz te prodajalne, zbrali tudi iz drugih prodajaln, prav tako pa tudi nekateri iz prodajaln Borovo in Josip Kraš.

Prodajalno je odprl vodja maloprodajne mreže Ivan Capuder, ki je med drugim omenil, da kljub temu, da je bila prodajalna zaradi obnavljanja zaprta 2 meseca, računajo, da bodo do konca leta nadomestili zamujeno in izpolnili letni plan.

Računajo tudi na povečanje prometa v prihodnjem

(Nadaljevanje na 11. strani)

Zanimanje za našo obutve je veliko

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

na temo **KAKO BOMO ODPRAVILI POSLEDICE POPLAV IN KAKO BOMO UKREPALI V PRIHODNJE.**

V razgovoru so sodelovali: **Vinko MARKELJ** — predsednik komisije za ugotavljanje škode na krajevnih cestah, **Emil GOVEKAR** — predsednik komisije za ugotavljanje škode na kmetijskih površinah in **Janez JAN** — član komisije za ugotavljanje škode, ki so jo napravili hudourniki, in kakšno je stanje hudournikov.

Razgovor sta vodila: **Nejko Podobnik in Rado Kavčič**, zapiske je pripravila **Anuška Kavčič**.

1. Kaj je po poplavah ugotovila komisija za ugotavljanje škode na krajevnih cestah in mostovih?

Vinko MARKELJ:

Kot vemo, nas letos sila pogosto spremljajo poplave; zadnja je bila ena najhujših med štirimi, ki so bile od 13. junija letos. Prvotno nismo mislili, da je zadnja poplava povzročila toliko škode na krajevnih in občinskih cestah; kmalu pa smo ugotovili, da je škoda veliko, zato smo tudi sklicali izredno sejo sveta KS, da prouči zadevo in sprejme določene ukrepe za odpravo posledic, v kolikor bodo finančna sredstva in možnosti, da se to čimprej uredi.

Vsekakor je potrebno ceste vsaj za silo urediti še pred zimo. Svet je imenoval 3 komisije in sicer: za ugotovitev škode na lokalnih cestah, škodo na kmetijskih površinah, in škodo, ki so jo povzročili hudourniški potočki in drugi hudourniki, ter kakšno je stanje le-teh, ki so bili urejeni leta 1932, 1933.

Po vsem ugotavljamo, da bomo morali problem reševati na začetku. Vidimo, da se Sora ne odteče in predvsem v Žireh je že zelo kritično, saj imajo ljudje že ob vsaki najmanjši poplavi vodo v kletih. Ljudje so postali že resno zaskrbljeni, ker ni nobenih pravih ukrepov za izboljšanje stanja.

Prav gotovo samo z regulacijo hudourniških pritokov tega ne bomo mogli rešiti. Potrebno bo pričeti z regulacijo Sore in sicer z znižanjem jezau pri Modrjanovcu in povišati cesto za približno 1 meter pri Pintarju.

Sedaj se s štabom civilne zaščite občine dogovarjamo, da bi v Žireh pripravili sestanek oz. tribuno, na katero bi povabili novinarje vseh vidnejših slovenskih časopisov, da bodo za naše razmere bolje vedeli tudi drugi. Prav tako bomo povabili tudi predstavnike vodne skupnosti, ki

kažejo pripravljenost za sodelovanje.

Preko samoupravnih interesnih skupnosti se lahko veliko naredi. To pomeni, da bomo morali preko svojih delegatov vplivati, da pri tem končno napredujemo, kajti regulacijo Sore nam obljublja že od leta 1961. Ko so naši delegati postavili to zahtevo, le-ta ni naletela na gluha ušesa, ampak se je začela zadeva sila hitro premikati. Tako je bil že sestanek, ugotovili so razmere, takoj so začeli z delom in regulacijo nabrežin ob Sori. Ravno tako je bilo že veliko narejenega tudi pri hudournikih. Nato je ponovno v Žireh zasedal izvršni odbor vodne skupnosti in sprejel ustrezne zaključke, kako urediti strugo Sore in hudourniške potoke. Tako smo dobili nadaljnjih 740 starih milijonov za dela na hudourniških napravah. Ta denar zadostuje, da bi do novega leta, če bi bilo vreme ustrezno, začrtano tudi izvršili.

Po zadnji poplavi je stopila v akcijo tudi vodna skupnost; rezultat — z deli so že začeli, tako da se urejuje del nabrežin okrog ledinškega mostu.

S komisijo sem bil zadolžen za ugotovitev škode na cestah. Ponekod so ceste v sila slabem stanju, drugje pa je kar v redu in ni bilo pro-

blemov. Nekatere ceste so bile popolnoma uničene, oz. za promet nesposobne (Brekovice, Sovra, Žirovnica, Rakulk, Javornik, most Ledinica—Pelehan). Od teh so popolnoma popravljene ceste v Brekovicah, Sovro in Žirovnici; to sta skupno financirali KS Ledine in KS Žiri. Dela tečejo na odcepu Rakulk Javornik in od mostu na Ledinici do Pelehana.

Zasilno so bile prevozne: Osojnica—Urban, Plastuhova grapa, vse ostale ceste pa so bile delno poškodovane. Zapreti smo morali tudi odsek od Karlna do Beštra v Novi vasi, kjer se je posedel most.

Kjer smo bili, smo se z vsemi občani pomenili (kar smo poročali tudi skupščini), da bodo material in stroji zagotovljeni iz sredstev solidarnosti, v kolikor bodo na razpolago, oz. iz sredstev KS, vsa fizična dela pa bodo opravili občani sami. S tem dogovorom so se krajanje popolnoma strinjali.

Vseh teh stroškov je bilo na cestah 712.000.— din (to je material in stroji), če pa pristejemo še nov most s ceno okrog 100 starih milijonov, bi bilo vse skupaj 1.712.000.— din stroškov.

Predlagali smo skupščini, naj sprejme ukrepe za odpravo posledic in skupščina je to odobrila in dela na teh področjih so se že pričela. Skupščina je tudi predlagala, da bi organizirali udarniške akcije, da bi pomagali tam, kjer je naseljenost redkejša.

Mnenja smo bili tudi, da se za prizadevnost in hitro intervencijo vsem našim gasilskim društvom da javna zahvala za pomoč pri odpravljanju posledic in da se Gasilskemu društvu Žiri,

kateremu smo lani dodelili 10 starih milijonov posojila, to spremeni v dotacijo.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da je bilo na nekaterih cestah zelo živahno, ljudje so delali in škoda se je sproti odpravljala, na nekaterih pa ni bilo nikogar, da bi skušal odpravljati oz. vsaj usposobiti cesto, da bi bila prevozna.

Nejko Podobnik:

Kako pa je stekla koordinacija med izvajalci, delo s stroji in prostovoljnimi delom krajanov?

Vinko MARKELJ:

Izgleda, da ni dovolj pripravljenosti za udarniške akcije v grapi, kjer je bilo to delo predlagano; to bi moral koordinirati svet ZSMS v krajevni skupnosti.

Prav tako menim, da bi tudi upokojenci lahko sodelovali, če bi bile akcije organizirane.

Nejko Podobnik:

Kako je s projekti za regulacijo Sore in ureditev ceste pri Pintarju?

Vinko MARKELJ:

To bomo lahko natančneje vedeli šele po tribuni, ki bo predvidoma novembra v Žireh. Vem le to, da se študija za regulacijo pri Pintarju in Modrjanovcu pripravlja. Pripravlja jo vodna skupnost in kot kaže tudi ne bo težav s sredstvi.

2. V kakšnem stanju so kmetijske površine in kaj predlagate?

Emil GOVEKAR:

Omenjene poplave so prav gotovo povzročile ogromno škodo na kmetijskih površinah, čeprav zadnja poplava ni naredila škode na pridelkih, ker jih ni bilo. Škoda je precejšnja predvsem zaradi nanosa kamenja in naplavin.

Močno deževje je povzročilo tudi trganje plazov. Ko smo opravili ogled, smo ugotovili, da je najhujše napravil hudournik Žirovnice, Osojnice in Gaberje (mimo spomenika NOB na Selu). Plazovi so zasuli poljske poti, ki jih bo potrebno odkopati. Zelo veliko škode je naredila Osojnica in v Sovri, kjer je opustošilo cele njive.

Nanešeno je ogromno kamenja, vse to pa bo potrebno odstraniti, če hočemo, da se zemljišče kolikor toliko usposobi za košnjo ali setev. Seveda pa takšna področja ne bodo rodovitna vsaj nekaj let.

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

Točne ocene škode še nimamo, vendar, če računamo, da bo vse to potrebno očistiti in navoziti novo zemljo, bo vse skupaj stalo približno 70 starih milijonov.

V zvezi s tem je KGZ tudi dala pobudo, da bi s solidarnostnimi sredstvi prispevali, da bi uredili ta področja.

Lahko rečem, da so že po prvi poplavi ljudje veliko naredili sami in sproti odpravljali škodo. Ostalo pa je še precej stvari, ki jih ljudje sami niso mogli urediti; potrebujejo namreč tudi stroje in vsak na svojem področju je prav gotovo pripravljen, da s skupno pomočjo uredi poplavljen površine.

Nejko Podobnik:

Ali je kmetijska zadruga, ki združuje interese kmetov, že sprožila kakšno akcijo, da bi se to uredilo, ali daje kakšne kredite in podobno.

Emil GOVEKAR:

Za zadnjo poplavo lahko povem, da še nismo dali kakšnih predlogov, ker še prejšnjih nismo uresničili.

Že po prvih poplavah so bili sprejeti ukrepi in sicer davčne olajšave za kmete; občina je oprostila plačila davkov oz. jih znižala tistim kmetom, ki so bili prizadeti v poplavah, druge olajšave (zdravstveno zavarovanje, pokojninsko zavarovanje, ipd.) pa so še v rokah posameznih samoupravnih interesnih skupnosti, ki pa še niso dale rezultatov.

3. Neurejeni hudourniki so bili v Žireh že pogosto vzrok poplav. Kakšne so ocene komisije, kaj storiti?

Janez JAN:

Prisoten sem bil pri ogledu hudournikov in ogledali smo si predvsem nekaj kritičnih mest (Plastuhova grapa, Rakulk). Ugotovljeno je bilo, da je Plastuhova grapa še kar prizanesla potem, zelo pa je uničila brežine. Na kritičnih mestih so nastale večje zajede. Precej je temu kriva močna zaraščenost z drevjem in voda ne more naprej, zato deluje erozija v bregove in zemljo.

Mišljenje strokovnjakov hudourniške skupnosti, ki so bili prisotni, je bilo, da je potrebno ukrepati in ustrezno očistiti struge hudournikov. Urediti bo potrebno tudi pregrade in vsak lastnik bi moral poskrbeti za svoje področje in prav gotovo ti potoki ne bi povzročali prevelike škode, če bi se to uredilo.

Tudi hudournik Rakulk je povzročil precej škode, predvsem v zgornjem delu, kjer bi morali opraviti delo predvsem s strojem, v spodnjem delu pa bo prav tako potrebno urediti pregrade in očistiti zaraščene bregove.

Potreben bo odlok, ki bo točno določal, kaj in kje je potrebno posekati.

Oživili pa so še razni drugi manjši hudourniki, npr. pri spomeniku na Selu, pojavljali so se hudourniki na senožetih, ki nemalokrat povzročajo plazove. Tega je bilo prav gotovo več v zadnji poplavi, kot v prvi v juniju.

Vemo tudi, da so bila poplavljen Jezera in potoki so se razlivali tudi v samem naselju. Tukaj je zelo pomembno, kako so urejeni lokalni odtoki in kanalizacija za meteorne vode.

Splošna ugotovitev je, da tam, kjer so ljudje pred deževjem urejevali kanale in odtoke in usmerjali vodo, ni bilo nič hujšega in cestišče je ostalo skoraj nepoškodovano.

V Žireh je še veliko takih področij, kjer lahko ob hudih nalivih nastanejo večji hudourniki, ali se sprožijo zemeljski plazovi. Vsaka drča, ki jih je veliko, predstavlja takšno nevarnost. Nemalokrat se takšna voda z zemljo vsuje na samo cestišče, tako proti Idriji ali proti Škofji Loki.

Vemo, da ima voda ogromno moč in na to je treba računati.

Kritična točka je tudi v Osojnici, kjer je prav tako struga zelo zaraščena in v ustju ožja, kakor v zgornjem delu, zato se tudi težje izliva v Soro. Ta problem pa bo rešen šele takrat, ko bo regulirana Sora in poglobljena

struga, ki bo lahko sprejela toliko vode, kot jo ima Osojnica.

Menim, da bi morali ljudje predvsem sami in sproti skrbeti, da bi bile struge in bregovi čimbolj čisti in pretoki čimboljši. Če bi bila potrebna kakšna popravila, bi morali poskrbeti za pomoč s stroji in materialom.

Vinko MARKELJ:

Pri vsem tem ne smemo pozabiti na center, ki je prav tako poplavno območje. Ob vsakem večjem nalivu je voda pred Bahačem in Ančnikom in ni dolžnost ne cestne, ne vodne skupnosti, temveč krajevne skupnosti, da očistimo zamašene kanale.

Zgradili smo kanalizacijo za fekalne vode, hkrati pa zanemarili ali uničili kanalizacijo za meteorne vode, in to se sedaj že kaže. Tudi na tem področju bo potrebno nekaj storiti in odtoke očistiti, da bodo sprejemali vodo tudi ob večjih nalivih in predvsem pozimi.

Potreben bo urediti meteorno kanalizacijo, ki je praktično ni.

4. Kaj pričakujete od Žirovcov in kaj pričakujemo od širše družbe?

Emil GOVEKAR:

Mislím, da bodo krajani, tako kot so že do sedaj, vsak na svojem storili, kar je potrebno, saj kmetje in vsi lastniki zemljišč zelo požrtvovalno delajo in odpravljajo škodo po poplavah.

Seveda jim bo potrebno zagotoviti tudi neko pomoč, kakšen stroj, ipd., da bi odstranili naplavine in gramoz, ki ga je nanoslo na kmetijska zemljišča. Veliko je bilo že napravljenega in vsak je delal po svojih močeh.

Drugače pa kmetje ostajajo nemočni, dokler se ne bo uredilo vodovje, regulirala

Sora in uredili hudourniki, ki jim nanašajo pesek in naplavine na zemljo.

Vidimo, da dela na urejanju hudournikov že tečejo in treba bi bilo zagotoviti, da bi delo še naprej uspešno potekalo.

Nejko Podobnik:

Kako bo Kmetijska zadruga pri tem sodelovala in s kakšnimi ukrepi?

Emil GOVEKAR:

Pomagali smo s strokovnimi nasveti, kako odpraviti škodo in predlagali, kaj naj se uredi. Naša delovna organizacija je 1 dan namenila za skupne potrebe solidarnosti. Seveda dajemo kmetom tudi kredite in imamo dobro razvito hranilno kreditno službo. Dobrodošle so tudi davčne olajšave, potrebno pa bo tudi zagotoviti olajšave prispevkov SIS.

Janez JAN:

Menim, da bi morali solidarnostna sredstva prav tako nameniti za obnovitev kmetijskih površin. Nekaj sredstev naj nameni tudi kmetijska zemljiška skupnost in pomaga, da se kmetijske površine čimprej sanirajo. KGZ bi morala bolj delovati kot operativna enota, na primer: zakaj ne bi kmetijska zadruga sama usposobila neke poti, po kateri prevaža največ lesa?

Predvsem je pomembna dobra organiziranost krajanov na terenu prav tako pa tudi vključevanje vseh organizacij združenega dela, na tistih področjih, kjer stanujejo delavci.

Vinko MARKELJ:

Poleg tega pa je pomembno, da se dosledno izvede akcija solidarnostnih sobot in končno nameni sredstva v ta sklad, tako v krajevni skupnosti kot v občini. S tem bi zbrali 800—900 milijonov sredstev, od tega bi približno 100 starih milijonov dobili neposredno ljudje, ki jih je prizadejala poplava in jim je kmetijstvo glavni vir dohodka.

V kratkem času je potrebno tudi zgraditi most pri Pintarju, primerno urediti makadamske ceste, ki bi jih morali usposobiti tudi za prevoz s kolesi in mopedi.

Nosilci zadev bi morali biti vaški odbori, ki bi skrbeli, da bi urejali tam, kjer je potrebno.

razgovor za urednik

Važno je da vemo

Važno

Nejko Podobnik:
Kdo naj bi skrbel za stalno vzdrževanje hudournikov?

Janez JAN:

Osnovno odgovornost nosi hudourniška skupnost, ki ima tudi svojega nadzornika na terenu. Lahko pa rečemo, da se hudourniška skupnost prizadeva pri odpravi oz. regulaciji hudournikov in želi sredstva, ki so bila za to namenjena, koristno uporabiti.

Prav letos se je pokazalo, da že več desetletij ni nihče posvečal večje pozornosti tem hudournikom in čiščenju ni bilo redno, saj vidimo v potokih tudi 50-letna drevesa.

Za to bomo morali predvsem poskrbeti krajanji sami in odstranjevati nepravilnosti vsak na svojem področju. Še bolj bi morali aktivirati tudi štabe civilne zaščite, katerih naloga je opisana v varnostnem načrtu.

Vinko MARKELJ:

Vsekakor je potrebno izreči vso zahvalo tem ljudem (izvajalci na hudournikih ali vodah), ki so s primerno zavzetostjo začeli z deli, tako ob reki Sori, kot ostalih pritokih.

Osnova pa je, da se izvede regulacija Sore, zato je potrebno vse sile usmeriti v to, od civilne zaščite, občine, preko ostalih organov, da se to dejansko tudi naredi in da preidemo od besed k dejanjem.

kadrovške novice

V mesecu oktobru 1982 je nastopilo delovno razmerje 9 novih delavcev, z delom pa je prenehalo 8 delavcev.

Z delom v TOZD Proizvodnja so začeli naslednji delavci: Ernesto Rupnik in Drago Žakelj v oddelku lahke montaže; v obratu Gorenja vas: Simona Blažič in Bernarda Dolinar; v delovni skupnosti skupnih služb je začel pripravnik Igor Pregelj; v TOZD Prodaja pa v prodajalni Kragujevac: Svetlana Mihailović, v prodajalni Arandelovac pa Dragoslav Stefanović kot poslovodja in prodajalki Dragoslava Jovanović in Mirjana Gavrilović.

Z delovnim razmerjem so prenehali naslednji delavci: v TOZD Proizvodnja v obratu Col: Olga Rudolf, v obratu Gorenja vas Pavla Oblak; v oddelku termoplastov Franc Možina in Vinko Bogataj; v sekalnici Terezija Trček in v šivalnici Danica Fras; v TOZD Prodaja je v prodajalni prenehala Darinka Petrovič.

V POKOJ ODHAJAJO:

Iz naše delovne sredine odhajajo dolgoletni sodelavci: Terezija Trček, Franc Možina in Pavla Oblak iz TOZD Proizvodnja; iz TOZD Prodaja: Darinka Petrovič iz prodajalne Osijek.

Vsem, ki so prenehali združevati delo zaradi izpolnjenih pogojev za upokožitev, želimo veliko trdnega zdravja, še nadaljnje sreče in zadovoljstva v domačem krogu ter da bi ohranili lep spomin na delo v tovarni.

Pozočili so se

Darinka Najger iz DSSS in iz TOZD Prodaja: Ivica Čuk, Kata Pavlovič in Anton Pintar.

Vsem iskrene čestitke, z željo, da bi se z zakonskimi tovariši čimbolje razumeli in bili srečni.

Še bomo gradili

Razpis za dodelitev stanovanjskih posojil je bil zaključen s 30. 10. 1982.

Prispelo je:

- 16 prošelj za adaptacije
- 3 za nakup stanovanj
- 51 za novogradnje

Če bi hoteli pozitivno rešiti vse te prošnje, bi morali imeti na razpolago približno 20.000.000.— din. Višina razpoložljivih sredstev bo znana po zaključnem računu v februarju 1983.

Vse delavce, ki so vložili prošnjo za dodelitev stanovanjskega posojila, pa še nimajo sklenjene pogodbe za namensko varčevanje opozarjamo, naj to storijo čimprej, najkasneje do konca leta 1982, sicer zaradi pravil banke stanovanjskega posojila ne bodo mogli dobiti. Pogodbo sklenete z Jugobanko.

Hermína CANKAR

Priznanje je prejel tudi predsednik skupščine KS Tone Oblak

ZAKLJUČEK:

Škoda je torej v glavnem ugotovljena, prav tako so odkrite nevarnosti, ki nam pretijo v prihodnje. Tudi obnavljanje kar lepo poteka. Toda, sedaj so na vrsti še druge stvari.

Najprej dokončna odprava že napravljene škode, k čemur bo pripomogla »solidarnostna sobota« v vsej občini.

Potem se bo treba načrtno lotiti regulacije Sore v vsem toku po žirovski kotlini, nadalje urejanje hudourniških potokov in končno — urejanje meteorne kanalizacije.

Vemo, da vsak od nas lahko pomaga s tem, da sproti ureja in čisti na svojem področju, v skladu z navodili, ki naj bi jih dale strokovne organizacije.

Ob vsem tem pa bo treba ogromno organizacijskega dela, zato predlagamo, da svet KS imenuje podkomisijo za urejanje voda, ki se bo s temi vprašanji stalno ukvarjala in tudi usklajevala delo strokovnih organizacij s prizadevanji krajanov.

Kako ustvarjamo

Prvi stranki — par čevljev zastoj

(Nadaljevanje s 7. strani)

letu, saj se je to zgodilo v večini prenovljenih prodajaln.

Že prvi dan je pokazal, da so optimistične napovedi

verjetno utemeljene. V treh urah po otvoritvi so prodali za 12 milijonov din, v osmih urah pa kar za 23 milijonov starih dinarjev.

Anekdota ob obnavljanju prodajalne

Obnavljanje prodajalne Zagreb III. je združeno z zanimivim dogodkom.

Naša grupa za adaptacije je pričela z delom kar na osnovi idejnega projekta, ker bi bilo treba na izvedbene projekte čakati, pa še 290.000 din bi stali.

Prodajalna je bila deloma že obnovljena, med drugim izložbena okna. Tedaj se je v našo prodajalno zaletel delovni inšpektor, ki je slučajno šel po ulici, in si zlomil očala.

Postal je pozoren in ugotovil, da so izložbena okna za 16 centimetrov preveč pomaknjena na pločnik.

Tako smo morali kasneje naročiti tudi izvedbene projekte, ki so bili seveda precej cenejši, kot je sprva kazalo, in popraviti izložbe.

Zares nenavadno, kajne?

V skladišču je tesno

Robert Žan — zmagovalec FIS slaloma Loka 82

Na obravnavi 9-mesečnega poslovanja

2. novembra evidenca z urami

ZILLERTALER GLETSCHERBAHNEN, 1500 - 3260 m
GANZJAHRESSCHIGEBIET auf dem TUXER FERNER
A-6294 HINTERTUX, TIROL

Handwritten notes and signatures on the envelope, including names like 'P. Šimik', 'T. Štanič', and 'R. Žan'.

ALPINA

Delo - življenje

64226 ŽIRI

Jugoslavija

F0 647M A

Dopisujte

Takole se nam oglašajo tekmovalci, ki vozijo z našimi čevlji

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Z njimi je rasla Alpina

«Ko sem se jeseni 1945 vrnil iz Jugoslovanske ljudske armade, sem se vključil v Čevljarsko zadružno in delal pri Arharju gozderje,» je začel svoje pripovedovanje Franc Jerb iz Nove vasi, in nadaljeval: «Časi so bili takrat težki; delali smo po 10–12 ur na dan s koščkom kruha, ki smo ga prinesli od doma za malico, mimo tega pa smo skoraj dan za dnem delali udarniško, zvečer pa sestankovali, saj je bilo potrebno sproti reševati toliko stvari.

Tudi v kraju je skorajda neprestano zasedal krajevni ljudski odbor, zlasti zaradi preskrbe prebivalstva. Včasih smo se pogovarjali tudi do jutra, ko se je bilo potrebno odločiti »komu vzeti prašiča, da drugi ne bodo lačni...« Poznati je bilo treba vse ljudi in njihove razmere.

Težav je bilo tedaj veliko, saj se starejši še dobro spominjamo živilskih kart, pa točk in bonov...

V zadrugi smo se tudi na podlagi pobud iz Ljubljane odločili, da

preidemo v državni sektor, čeprav nekateri nekdanji samostojni mojstri niso bili za to.

V težavnih pogojih smo začeli graditi novo tovarno. Takrat sem tudi že delal v sindikalni organizaciji in spominjam se, kako težko se je bilo odločiti, koga zaposliti izmed 300 kandidatov.

Že pred vojno sem pri Gantarju delal na strojih in boljše obutev, zato sem v novi tovarni kot mojster poskušal tudi svojim sodelavcem dokazati, kako je važno, da se čimbolje strojno opremimo, saj smo na kongresih in sestankih v Beogradu izvedeli, kako to delajo drugje.

S težavami smo prešli od izdelave kompletnega čevlja na fazno izdelavo in kasneje na tekoči trak. Tudi takrat smo se pogosto srečevali s pomanjkanjem materialov, denarja ni bilo, posojil prav tako ne in delavci smo si morali krepko zategovati pas, da je tovarna lahko napredovala.

Franc je iz mojstra napredoval v vodjo oddelka; ob tem zahtevnem delu pa je ostal delaven tudi drugje; več kot 10 let je bil predsednik sindikata, delal je v republiškem odboru sindikata, kar trikrat je bil udeleženec zveznega kongresa sindikata v Beogradu, in še bi lahko naštevali...

Za vse te zasluge je prejel več družbenih priznanj, najbolj pa seveda ceni red dela s srebrnim vencem...

Kako tudi ne, saj je le rezultat njegovega dela.

N. P.

Gradili bomo šolo

Ko je bil maja letos sprejet sklep občinskega odbora za spremljanje izvajanja programa, da se začne z gradnjo osnovne šole Padlih prvoborcev Žiri, smo pričeli pospešeno pripravljati še preostalo potrebno dokumentacijo in sicer:

— dokončati projekte za kotlovnico in deponijo na trda goriva

— pridobiti lokacijsko dokumentacijo

— pridobiti lokacijsko dovoljenje

— pridobiti dovoljenje Ljubljanske banke, temeljne banke Gorenjske o smotrnosti investicije

— pridobiti mnenje republiške komisije za ocene investicij

— izvesti natečaj za izvajalca del

— pridobiti gradbeno dovoljenje

— urediti nekatere zemljiške — knjižne zadeve za potrebna zemljišča športnih igrišč.

V tem času, ko je za investicije še posebno težko, ni bilo lahko pridobiti

potrebno dokumentacijo. Vse pa smo opravili z veliko naglico, kajti z gradnjo smo želeli začeti konec oktobra 1982. Vse je šlo po načrtu, nekoliko se je zataknilo le pri mnenju banke in pa seveda pri mnenju republiške komisije za oceno investicij. Te ovire smo doslej uspešno prebrodili. Smo tik pred izdajo gradbenega dovoljenja, pripravljala dela pa so se že pričela. Izbran je izvajalec — to je SGP Tehnik, ki je bil za 200 starih milijonov cenejši od GP Gradis. V tem trenutku še niso dokončno izbrani koooperanti obrtniško-inštalacijskih del. To bo znano do konca novembra.

Torej, kot vidite, začeli smo graditi in s tem bo šola taka, kot je bila načrtovana, tudi zgrajena. To bo 23. oktobra 1983, ko bomo v novih prostorih slovesno praznovali 40-letnico osvoboditve Žirov.

Slobodan POLJANŠEK

B moška reprezentanca

Jože LAVTIŽAR
Sašo ROBIČ
Robert ŽAN

Smuk

Dušan GRAŠIČ

Mladinci:

Grega ERBEŽNIK
Boris MAKLIN
Alojz POTOČNIK
Tomaž NOVOSELC
Tomaž MIKLAVIČ

Pionirji:

Uroš MARKIČ
Tomaž FLAJŠMAN
Jani GRAŠIČ
Grega GOSAR
Matej JOVAN

B ženske

Veronika KLINAR
Nataša ŠTANCER
Mojca DEŽMAN
Barbara KUNC

Mladinke:

Katra BERGANT
Nataša BOKAL
Katja LESJAK

Pionirke:

Lea DEŽMAN
Katjuša PUŠNIK
Romana KOTNIK
Vesna DOLŽAN

Janez ŠMITEK

Jani Grašič — pionirski slovenski prvak

Tekmovalci v sezoni 82/83

A moška reprezentanca

Jugoslavije
Grega BENEDIK
Tomaž ČIŽMAN
Rok PETROVIČ

Izredna pridobitev za našo ekipo je leta 1966 rojeni Rok

Petrovič, najuspešnejši jugoslovanski tekmovalec, ki je lani komaj 16-letni, zmagal na treh članskih FIS tekmah in je po točkah FIS v svojem starostnem razredu najboljši na svetu.

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Bivak

Ustavimo se na ledeniku. Neverjetno, kako je gladek. Brez gorečih serakov in režečih se ledeniških razpok, tako značilnih za Ande.

Le prehod skalne morene je bil zoprni in malo višje smo nevajeni takih glasov, poslušali kлокotanje in pretakanje vode v ledu pod nami. Tu, v osrednjem delu pa pravi raj za smučanje. Le kako bi se zagrizel s tekaškimi smučmi v te blage vzpetine. To bi bil trening, če... če me ne bi morila težak nahrbtnik in višina. Precej glasni smo pri dihanju, sicer pa molčimo. Vsak zase občudujemo to mogočno belo sveetišče, v katerem ostaja za nami le ozka gaz. Pri ponovnem duškanju ob vznožju manjše vzpetine se dogovorimo, da si poiščemo prostor za bivak. Odločitev je soglasna — snežna luknja. Iz nahrbtnika priromata snežni lopatici in sede na nahrbtnikih ju pritrdimo na ratišče cepina.

Zgornja snežna plast je odjenjana in kopanje dobro napreduje. Žal ne za dolgo. Pod to mehkejšo snežno plastjo je druga, trda plast belega ledu. Eno od obeh lopatic, namenjeno za varovanje v pršiču in gnilem snegu, pri kopanju ledu uničimo. Vsa je povita, stolčena in tako izgine v bližnjo ledeno razpoko na dolgo potovanje po ledeniku. Sedaj kopljemo le z lopatico cepina, drugi grabi ter odmetuje nastali drobir, tretji se loti kuhanja. Led mi ob vsakem udarcu brizga v obraz, leti za ovratnik in se nabira v laseh. Okrog vratu si ovijem šal in na glavo posadim kapo. Le tako sem rešen nadležne mokrote.

Kopljem na vso moč. Upam, da bom tako hitreje napredoval in bo bivak prej vkopan, saj res že priganja čas. Tu se namreč izredno hitro menjavata dan in noč. Po 6. uri zvečer nastopi dolgo kraljestvo noči, tja do 7. ure zjutraj.

Kopanje na silo me prav nemarno zadiha. Uporabim drugo taktiko. Uravnam telo, visoko nad glavo dvignem cepin in ga z vso silo zabijem v led. Resda me pri tem stresajo sunki, vendar po štirih, petih takih udarcih se odloim večji kos ledu, zatem se

naduškam in v enakomernem taktu kopljem naprej. Vsakič, ko se zravnam za ponovni zamah, se zazrem v Piramido pred seboj. S te strani sploh ni tako lepa, kot smo jo občudovali od jezera Paron.

Krajša kombinirana ledeno-skalna stena ima snežišče umazano bele barve, kar daje slutiti, da je skala krušljiva in se vse skupaj rado podira.

In ko je udarec končan, gledam sklonjen med široko razkoračenimi nogami Artesounaju. Lepa gora, imenitnih oblik. V spodnjem delu z ožjim pasom skal in ledu, naprej pa le bela, strma snežna vesina. S Cacem in Ričko gremo jutri na Nevado Paron, goro z bistveno krajšo in manj zahtevno steno, visoko 5600 m, jaz pa si tako silno želim na Artesounaju. Nanj me vleče njegova lepota in mogočnost, ne samo tistih magičnih 6000 m, kolikor je visok. Kljub temu, da se mi jutri obeta z vzponom na Paron menda prvenstvena smer, mi je to v kaj slabo uteho.

Pod več kot pol metra trdo plastjo je plast starega snega, na naše zadovoljstvo spet mehka. Sedaj luknjo še razširimo, podaljšamo in trda plast nad nami tvori nekakšen obok. Sumljivo gledam to naše delo treh parov rok in lučnega olja. Dva se že spravita noter, ampak kako se bomo vsi. Več kot uro smo kopali, vmes nekaj malega pojedli, navlaževali osušena grla in duškali. Dokler je bila prazna, jo je še nekaj izgledalo, sedaj, ko sta kolega notri — mišnica. Jaz namreč kuham zadnji champ in se še ne drenjam. Od toplega napitka se prijetno hodi. Ponudim prijateljima. Tako je tesno, da skodele ne moreta nesti k ustom, vstati pa se jima ne ljubi. Prima, bo pa tretja četrt litra tople tekočine moje. Še sam se spravim v luknjo. V bivak vreči za dva se sedaj drenjamo trije in trije pari višinskih čevljev. Ležim na boku in poskušam zaspiti. Kje pa, saj to je svinjsko. Nervozen sem, stiska me in duši, težko diham. Ven, čimprej ven. Notri sem se basal kar nekaj minut, sedaj sem v petnajstih sekundah zunaj. S tako silo zaj-

amem zrak, da mi v pljučih zapiska. Kratek čas sedim v nogavicah na snegu in globoko diham. Mrzi me. Potrebno se bo spet spraviti spat. Iz bivak vreče izvlečem svojo opremo. Ne gre brez tega, da pri tem zbudim Ceca in Ričko. Začuda sploh ne nergata, le nekaj o klavstrofobiji slišim mimogrede. Tudi njima prija, da si lahko razdelita moj del prostorčka. Na glavo si posadim čelno svetilko, obujem čevlje in zavežem vezalke le toliko, da jih ne izgubim, zapnem zadrge vetrnih hlač in se lotim še prostora pred luknjo. Debelejše kose z brami odbijem, pohodim in na nastali prostor položim armafleks. To bo namesto jogija. Vse skupaj je rahlo nagnjeno, da ne bi zdrsnil nižje v globel, se ogradim s cepini. To počnem ob pomoči čelne svetilke. Svetal krog noro poplesuje po snegu in se ob dvigu glave izgublja v temi.

V spalno vrečo vržem še rokavice, šal, za vzglavje si dam nahrbtnik, zatem se še sam spravim v kraljestvo toplega puha in ugasnem svetilko. Oči uperim v nebo nad sabo. Jasno je. Iz črne, goste teme se prikažejo najsvetlejšje zvezde. Kakšno razkošje! Nebesni svod je ves posijan z zvezdnim prahom. Občudujem migetajoče zeleno-modre kristale tako nedoumljivo daleč. Da se bo vreme sprevrglo, pravimo pri nas, kadar se zvezde tako jasno vidijo. Tu pa ta brezkončna množica zvezd potrjuje čisti gorski zrak, saj daleč naokoli ni nobene industrije, katera bi onesnaževala atmosfero, ni mest, katerih sij bi motil to čudovito zvezdno simfonijo.

Mrzel dih ledenika me zbudi iz sna. Obraza namreč nisem skril v spalno vrečo, le indijansko kapo sem potisnil globoko na čelo in vanjo skril ušesa. Od vdihanega toplega in vlažnega zraka se mi na poraščenem obrazu nabira ivje. Novojšnji bivak mi postreže še z enim presečenjem. Nad Paronom jadra mesec. Še ne polne oblike, razdaja svojo svetlobo mogočnim, nam že poznanim goram pod seboj. Nekam majhen je Pisco in za njim ojstrice Huanoyev, naš glavni cilj ter na drugi strani, daleč zadaj Aguje, Carasi

in Artesounaju. S slednjim se spet gledava iz oči v oči. Simfonija zvezdne noči me tolaži, ker mi na njegov vrh, odet z večnim snegom, ni določeno utirati gazi. In vendar sem srečen. Uresničuje se mi želja, spoznati tudi tuje visoke gore.

Nikakor se ne trudim prikljucati spanca, le čez usta in nos se pokrijem s šalom ter skrijem glavo v kapuco spalne vreče, iz katere gleda le par zadovoljnih oči.

Stane STANONIK

Smučarska sezona se pričinja, zato je treba trdo trenirati

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Peta letošnja poplava v Žireh

Poplava je to pot prizadela tudi območja, ki jim je ob prvi poplavi junija prizanesla.

Začelo se je ob pol osmih zjutraj, ko so začeli težki oblaki stresati na zemljo svoja vodovja, ki so jih prinašali ob silni jugovini preko gorskega masiva Goljakov nad naše kraje. Osrednji težki deževni pas s hudimi nalivi je zajel to stran Goljakov, preko Idrije in Žirov do Žirovskega vrha. Hud naliv, ki je trajal uro in pol, je tako razmočil pobočja, da so začela drseti. Marsikakšen zemeljski plaz je zamašil strugo hudournika, da je voda udarjala na pot, ki povezuje posamezne zaselke. Voda je to pot predvsem prizadela poti, ki povezujejo posamezne zaselke v Žirovskem vrhu. Na ravnini žirovskih naselij pa je vdiral v hiše in kleti. Poplavila je tudi vse glavne ceste, da so bile Žiri za nekaj ur spet odrezane od sveta.

Če sem ob zapisu prve letošnje povodnji zapisal, da so prizanesle hudourniške grape, kot so: Plastuhova, Jezernica, Rakulk in Zabrežnik ter Osojnica in podobje, je to pot vodovje ravno tu doseglo največjo razdiralno moč. Reki Račeva in Sora k sreči nista dosegli tistega vodnega stanja, kot sta ga 12. junija. Vendar ne moremo mimo dejstva, da vode iz področja Rovt to pot niso bile velike, pač pa so imele vode, ki mejijo na idrijsko območje, izredno velik pritok; saj so Črna, Žirovnica in Osojnica z Letnikom, dosegle najvišji vodni priliv po letu 1926 in s svojim izlivom v Soro dosegle, da so bile Brekovicice in Stare Žiri poplavljene.

Že kmalu po osmi uri zjutraj so morali gasilci iz Žirov zavarovati, kar se je dalo, ker je Osojnica z Letnikom poplavila območje Žirov in Osojnice. Že nekaj minut zatem pa je bila alarmirana tudi vsa žirovska dolina, saj so prav tako ogrožale Plastuhova grapa, Jezernica, Rakulk in Zabrežnik. Pa tudi povr-

šinska voda na področju Dobračeve ni mogla več po svojih običajnih poteh. Tako so tudi dobračevski gasilci morali reševati na svojem območju. Vodovje Plastuhove grape je podrlo še edini leseni jez, vendar je betonska pregrada še zadržala najhujši pritisk. V nižjem toku je podrta nekaj debelih smrek, ki pa k sreči niso tako zajezile struge, da bi v Novi vasi napravile katastrofo. Pri Lipetu v Novi vasi je vodovje več kot meter vkopalo strugo, da se je most z betonskima opornikoma sesedel.

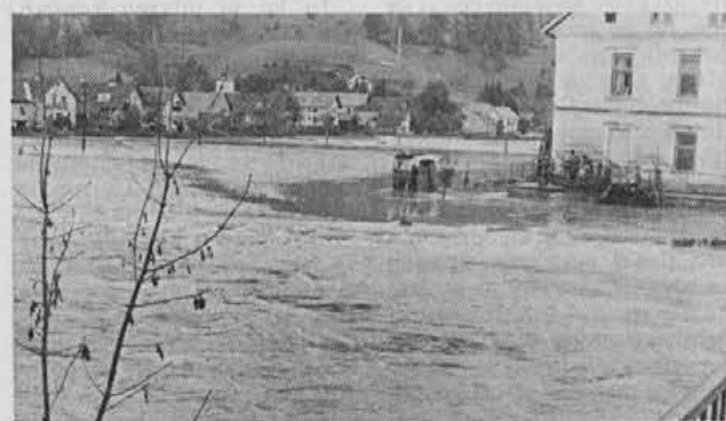
Jezernica je vdiral v hiše in kleti. Pri Frelihu je zaradi zožene struge zaobšla in udarila v delovne prostore Poliksa in drugih stanovanjskih objektov, se pri Arharju razlila čez cesto mimo Bahača do Alpine, kjer k sreči zaradi na novo zgrajene kanalizacije in odtokov, ni prišlo do škode, kakor je pred kakimi osmimi leti.

Rakulk je zgornjem toku zaradi lesovja in plazu uničil pot. K sreči je edina razpadajoča betonska pregrada še zdržala rušilno moč materiala in kamenja, da ni to dobilo naselje spodnje Dobračeve ter Stare vasi; lesenih pregrad, ki so bile zgrajene pred drugo svetovno vojno, pa že tako ni nikjer več. Nekateri so celo predlagali, da bi se obnovila in razširila »stara cesta« višje nad strmo grapo, ki je nekaj služila za povezavo med Škofjo Loko in Vipavo in je še danes v zgornjem delu dobro ohranjena. Saj sedanja pot v ozki grapi težko kljubuje vodnim pritiskom in zahteva veliko vzdrževanja, kajti naravni pogoji so zelo težavni, da bi uspeli ohraniti uporabno cesto vse leto. Stara cesta pa bi bila menda ob primernih oobnovi v spodnjem delu ali pa s podaljšanjem primerna tudi za povezavo tega dela Žirovskega vrha in tudi onega čez.

Pri Pintarju, kjer je ozko grlo za naraslo vodovje, je spet zalilo cesto skoraj en meter, da je nekaj kamionov obtičalo ob nenadni poplavi in so jih morali z vlečno vrv-

Se dobro, da vode niso narasle hkrati

Tokrat je bilo ogroženo tudi središče

Mostu pri Pintarju spet ni več

jo potegniti na suho. Zaselku onstran vode pa je že tretjič letos odneslo brv.

Komisije za ugotavljanje škode so že takoj drugi dan pričele z delom ter pregledale teren in ocenile nastalo razdejanje. Vse kaže, da bo potrebna poštena sanacija za ureditev vodnih poti in hudournikov. Pet letošnjih poplav in njih posledice nas na to krepko opozarjajo.

Že takoj drugi dan, v petek, so stekle akcije za usposobitev cest in poti. Že v soboto so najbolj marljive skupine krajanov z napeljanim

gramozom posule in obnovile najbolj uporabljene poti in ceste. Druge akcije še tečejo.

Delavci vodne skupnosti pa tudi še utrjujejo bregove Račeve, ki jih je prizadela prva povodenj. Prav tako je že predlog za dvig ceste pri Pintarju. Tehnik iz Škofje Loke je pričel z izkopom temeljev za stebre nove brvi ali mostu za zaselek onkraj vode. Upajo, da jim bo sedanji vodostaj dopuščal, da bo brv do konca leta usposobljena.

Ivan REVEN

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Spet slovesno in živahno ob krajevnem prazniku

Čeprav letos ob krajevnem prazniku nismo odpirali kakšnih novozgrajenih objektov, je bilo v Žireh vendarle kar živahno. Tekmovali so šahisti in košarkarji, planinci so pripravili pohod po okolici, ki obeta prerasti v zanimivo tradicionalno prireditve; komisija za socialno varstvo pri krajevni skupnosti je pripravila zdaj že tradicionalno srečanje najstarejših krajanov v Druženem domu Partizan, pihalni orkester Alpina se je spet predstavil na promenadnem koncertu; 23. oktobra zvečer pa je bila v veliki dvorani DPD Svoboda Žiri še proslava, ki je bila združena s podelitvijo letošnjih priznanj krajevnih skupnosti, zapeli pa so nam tudi pevci, najprej Moški pevski zbor Alpine, nato Ženski pevski zbor DPD Svoboda, nato pa so drugič v svoji zgodovini, zapeli še skupaj.

Posebno zanimivo je bilo spet srečanje z borci Jurišnega bataljona XXXI. divizije, ki ima v Žireh svoj domičil. Spregovoril je namreč nekdanji komandant bataljona Franc Kovačič-Tarzan.

Govori predsednik skupščine krajevnih skupnosti Tone Oblak

V slavnostnem govoru pa je predsednik skupščine krajevnih skupnosti Tone Oblak orisal uspehe in prizadevanja krajevnih skupnosti v preteklem mandatnem obdobju, ki jih res ni bilo malo.

Skratka, praznovanje je lepo uspelo, še posebno, ker kljub zaostrenim razmeram ne obupujemo, temveč hrabro načrtujemo in pripravljamo nadaljnji razvoj kraja, seveda v okviru možnosti. Gradnja prizidka pri osnovni šoli, ki smo ga začeli graditi s sredstvi, ki se zbirajo v okviru občine, je nedvomno ena največjih del v teh letih v Žireh.

Nekdanji komandant jurišnega bataljona XXXI. divizije Franc Kovačič-Tarzan je pozdravil Žirovce in opozoril na naloge, ki nas čakajo v tem času

Kljub težavnim razmeram so nam Žirovcem povzročile nevšečnosti še povodnji, vendar je prav to spodbudilo širšo družbo, da bo pomagala pri urejanju vodovja v našem kraju.

Telefonija se bo, vsaj tako upamo, brez posebnih zastojev, gradila naprej, več pa je težav s centrom in blagovni-

co, kjer nam nikakor ne uspe.

Sicer pa urbanisti pripravljajo vse potrebno za nadaljnji razvoj Žirov, za katere velja, da se vedno bolj odpirajo v svet.

Tudi z gradnjo pretvorniškega omrežja, preko katerega bo glas Radia Žiri slišan tudi drugje, Žirovci stopamo iz svoje kotline in se uveljavljamo v širšem prostoru.

Ob vsem tem pa tudi delovne organizacije ne stagnirajo, marveč se lotevajo vedno bolj iskanih in donosnih programov.

Vse kaže, da bomo tudi v prihodnjih letih tako lepo praznovali svoj praznik. Seveda pa bo za to potrebno primakniti še več dela širšega kroga krajanov.

Nejko PODOBNIK

Na srečanju najstarejših krajanov je spregovoril predsednik skupščine KS Tone Oblak; žirovskim starostnikom pa je zapel tudi otroški pevski zbor

Planinci so pripravili pohod okoli Žirov

Tudi košarkarji so počastili krajevni praznik

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Letošnja priznanja krajevne skupnosti so prejeli

SLAVKA JEREB — za 38-letno delo v organizaciji Rdečega križa. Aktivna in požrtvovalna je bila pri pridobivanju novih članov RK, pri pobiranju članarine — imela je pregled, v kakšnih socialnih razmerah žive ljudje na terenu.

Sodelovala je v vseh akcijah socialne pomoči, katerih ni bilo malo, pri raznih zdravstveno vzgojnih predavanjih in tečajih, zbiranju oblačil in denarnih prispevkov ob elementarnih nesrečah, ki so zadele, bodisi našo domovino, ali druge narode.

Od vsega začetka organiziranih krvodajalskih akcij je sodelovala pri pridobivanju prostovoljnih krvodajalcev, kakor tudi pomagala pri vsakoletnih akcijah.

TONE OBLAK je vodil Skupščino KS vse od leta 1974 pa do danes. V tem času je v kraju čutili velik razmah, tako v gospodarskem, komunalnem in družbenem razvoju, uspehih ter notranji organizacijski krepitvi in povezanosti krajanov in delovnih organizacij. S svojim aktivnim in umirjenim pristopom je znal spodbuditi krajanke, da je delo steklo po načrtani poti. Vsa ta leta se je zavzemal, da se je dokaj hitro preoblikovala podoba kraja. Njegova je pobuda za koordinacijske posvete med delovnimi organizacijami in družbenopolitičnimi organizacijami za enotno in aktivno sodelovanje v dobro kraja.

Največji dokaz za resnično uspešno delo in razvoj KS Žiri v preteklem 8-letnem obdobju pa je vsekakor podelitev najvišjega priznanja Zvezne konference SZDL Jugoslavije **LISTINA SAMOUPRAVLJANJA**, katera je bila podeljena KS Žiri v Osijeku leta 1978 za uspehe na področju krajevne samouprave, lepo urejen kraj in razvito informiranje.

VINKO MARKELJ je prevzel dolžnost predsednika Sveta KS proti koncu leta 1978, prav v času, ko je bilo treba nadaljevati začeto in organizirano delo družbenega razvoja Žirov, zlasti na področju komunalnega urejanja kraja. K stvari je pristopil z načrtno in strokovno programsko zasnovo v vodenju KS na podlagi realnih finančnih načrtov in programov.

Bil je glavni nosilec priprav in izvajalec družbenega plana razvoja KS za obdobje 1981—1985, kakor tudi letnih programov, pri čemer je načrtovanje temeljilo na stvarnih osnovah. Prav to pa je bilo v teh letih nujno in se je tudi močno odrazilo v načrtnem razvoju kraja.

Veliko posluha je pokazal tudi za javnost dela organov KS in vključevanje krajanov v odločanje, saj je podpiral razvoj informacijskega sistema in žirovskega radia.

Vedno si je prizadeval, da se sredstva, ki so jih zbrali delavci, kar najbolj smotrno vlagajo, še zlasti sedaj, v času naprov celotne družbe za utrditev gospodarstva.

VIKTOR MAČEK je sprejel mesto predsednika sveta KS v letu 1976. V zelo neugodnih političnih in organizacijskih razmerah v kraju je prevzel odgovorno dolžnost.

Še posebno pa je potrebno poudariti njegovo vlogo pri samoupravnem organiziranju za združevanje sredstev v okviru DO za potrebe kraja, kar je gotovo predstavljalo napredek v takratnem razvoju KS.

NE POZABIMO

NE POZABIMO — TOKRAT BOLJ STROKOVNO

V sekciji za ljudsko slovnost pri Inštitutu za slovensko narodopisje (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) v Ljubljani pripravljajo zbirko slovenskega slovnostnega folklornege gradiva (bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovori), pri kateri želimo dati prednost novemu terenskemu gradivu.

Prizadevamo si, da bi bila zbirka kolikor mogoče popolna, zato se z zaupanjem in prepričanjem, da naš klic ne bo zaman, obračamo tudi na cenjene bralce glasila *Alpine* z naslednjo prošnjo:

— prosimo in vabimo vas, da bi bajke, pripovedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovore in mogoče še kaj podobnega, kar živi v vašem okolju ali zgolj le še v spominu iz mladih dni, zapisali in poslali na Inštitut za slovensko narodopisje na naslov: Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC SAZU, 61000 Ljubljana, Novi trg 3.

Veseli bomo, če se bo Arhiv slovenskih ljudskih pripovedi, ugank, pregovorov pri omenjenem inštitutu obogatil z vašim prispevkom, saj to pomeni kamenček več v mozaiku slovenske kulture — v tem primeru slovnostne dediščine. Vaše delo bomo ustrezno citirali in na primernem mestu poudarili — kadar bo do predvidene izdaje prišlo.

— Pri tem je treba opozoriti, da ne pridejo v poštev prepisi ali obnove iz starih zbirk ljudskih pravljic, pripovedk ipd., saj te že imamo na razpolago in jih bomo vsekakor primerno upoštevali.

— Druga možnost je ta, da nam sporočite naslove ljudi, za katere veste, da z njimi ljudsko oz. ustno oz. folklorno izročilo še živi. Ob priložnosti bi jih obiskali sami in njihove pripovedi posneli na magnetofonski trak.

V vsakem primeru pa prosimo, da je naveden natančen naslov pripovedovalca, njegovi rojstni podatki in poklic in prav tako naslov in omenjeni podatki zapisovalca ter kraj in datum zapisa oz. pripovedovanja.

Zanesljivo pričakujemo vašo pošto in vas v tem upanju prav lepo pozdravljamo.

Marija STANONIK

»DELO-ZIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obute Žiri, Stara vas 23, n. sol. o., ki ima v svoji sestavi: TOZD Proizvodnjo, TOZD Prodajo in Delovno skupnost skupnih služb. — Ureja ga uredni-

ški odbor: Anica Govekar, Rado Kavčič, Anton Eniko, Helena Kavčič, Marjan Pišljari, Silva Klemenčič, Anuška Kavčič — tehnični urednik, Neško Podobnik glavni in odgovorni urednik. — Izhaja mesečno, naklada 2100 izvodov. Fotografije: Brigita Grošelj. Tisk TK Gorenjski tisk, Kranj